

Dosarul nr. 2rh-83/21

Prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău (jud. A. Miron)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, N. Craiu, M. Guzun)
Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție
(jud. Iu. Sîrcu, V. Macinskaia, T. Chișca-Doneva, I. Vîlcov, V. Clevadi)

ÎNCHEIERE

03 noiembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic

examinând cererea de revizuire depusă de către Sergiu Scripnic și Maia Scripnic, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Maia Scripnic și Sergiu Scripnic împotriva Spitalului Clinic Municipal nr. 2 și Pavel Lașcu cu privire la repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 20 martie 2013 a Curții Supreme de Justiție, prin care au fost respinse recursurile declarat de către Maia Scripnic și Sergiu Scripnic, reprezentați de avocatul Serghei Mocanu și de către Pavel Lașcu, fiind menținută decizia din 26 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău,

constată:

La data de 25 mai 2010, Scripnic Maia și Scripnic Sergiu au depus cerere de chemare în judecată împotriva Spitalului Clinic Municipal nr. 2 și Pavel Lașcu cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamanții au indicat că la 03 iunie 2003, în jurul orei 13.30, Maia Scripnic a fost internată la Maternitatea Clinică Municipală nr. 2 a Spitalului Clinic Municipal nr. 2 cu diagnosticul XXXXX.

La examinarea în comisie a bazinului până la naștere s-au stabilit următoarele dimensiuni: distanțele spinară 22 cm, cristară 25 cm, trohanteriană 27 cm, conjugata externă 16 cm. Astfel, bazinul în normă are următoarele dimensiuni: distanțele spinară 25cm, cristară 28cm, trohanteriană 31 cm, conjugata externă 21 cm.

Conform indicilor dați și literaturii de specialitate, la reclamantă s-a constatat bazin viciat: XXXXX.

Au afirmat că, conform instrucțiunilor metodice științifico-practice, datelor literaturii de specialitate, indicii bazinului asemănător celor stabiliți, complicațiile primei nașteri, rupere precoce a pungii amniotice, insuficiență secundară a forțelor de contractii, în comun, servesc drept indicații pentru naștere cezariană.

Reclamanții au menționat că pârâțul Lașcu Pavel, fiind specialist de categoria superioară cu un stagiu în domeniu de 30 de ani, cunoscând consecințele unei nașteri pe cale naturală, la acordarea ajutorului medical a încălcat prevederile art. 49 al Legii ocrotirii sănătății nr. 411 din 28 mai 1995, care prevede că instituțiile medico-sanitare asigură asistența medicală calificată femeii la naștere, a neglijat regulile și metodele de acordare a asistenței medicale în special „Ghidul Național de Perinatologie”, aprobat la Consiliul de Experti al Ministerului Sănătății la 20 ianuarie 2003, care prevede drept indicații pentru operația cezariană în timpul travaliului - bazin clinic strâmt și nu a parcurs la finisarea sarcinii prin operație cezariană. Ca urmare, pruncul XXXXX s-a născut în urma nașterii patologice la XXXXX și drept consecință a decedat la XXXXX.

Au notat că, conform concluziei din raportul de expertiză medico-legală nr. 95 din 03 aprilie 2009, la nou-născuta XXXXX s-au depistat: XXXXX. Moartea pruncului XXXXX a survenit în rezultatul XXXXX. Trauma cranio-cerebrală depistată la XXXXX a condiționat moartea ei și este în legătură cauzală directă cu decesul.

Reclamanții consideră că în cazul finisării nașterii prin operație cezariană, decesul nou-născutei XXXXX putea fi evitat. Prin acțiunile sale manifestate în încălcarea din neglijență de către medic a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale, soldate cu decesul pacientului, Pavel Lașcu a comis infracțiunea prevăzută de art. 213 lit. b) din Codul penal. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 02 octombrie 2009, a fost încetat procesul penal în acuzarea lui Lașcu Pavel învinuit conform art. 213 lit. b) din Codul penal, din motivul intervenirii termenului de prescripție în temeiul 275 alin. (1) pct.4 din Codul de procedură penală și art. 60 din Codul penal.

Au declarat că Pavel Lașcu a recunoscut că prin acțiunile sale ilegale, manifestate în încălcarea din neglijență a regulilor sau metodelor de acordare a asistenței medicale, a cauzat decesul fiicei XXXXX.

Reclamanții au solicitat încasarea, în mod solidar, de la Spitalului Clinic Municipal nr. 2 și Pavel Lașcu în beneficiul lor a sumei de 11 550 de lei cu titlu de prejudiciu material și a sumei de 2 000 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, precum și a cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2011 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău, acțiunea a fost admisă parțial și s-a încasat de la Pavel Lașcu în beneficiul reclamanților Maia Scripnic și Sergiu Scripnic suma de 60 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 7000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 26 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Pavel Lașcu și a fost admis apelul declarat de Maia Scripnic și Sergiu Scripnic, reprezentați de avocatul Mocanu Serghei, a fost casată hotărârea din 27 octombrie 2011 a Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului material, fiind pronunțată în această parte o nouă

hotărâre, prin care s-a încasat de la Pavel Lașcu în beneficiul lui Sergiu Scripnic și Maia Scripnic suma de 11 500 de lei cu titlu de prejudiciu material. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia din 20 martie 2013 a Curții Supreme de Justiție, au fost respinse recursurile declarat de către Maia Scripnic și Sergiu Scripnic, reprezentați de avocatul Serghei Mocanu și de către Pavel Lașcu, fiind menținută decizia din 26 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

La 26 mai 2021, Sergiu Scripnic și Maia Scripnic au depus cerere de revizuire împotriva deciziei instanței de recurs, solicitând admiterea acesteia, casarea deciziei instanței de recurs și reținerea cauzei în instanța de recurs pentru rejudecarea recursului.

În motivarea cererii de revizuire au invocat drept temei al declarării revizuirii prevederile art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă.

Au menționat că la 13 aprilie 2021 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Scripnic contra Moldovei (cererile nr. 63789/13), prin care s-a constatat că instanțele naționale, eliberând de la răspundere civilă Spitalul Clinic Municipal nr. 2, tergiversând procedura penală care s-a soldat cu aplicarea prescripției și continuând litigiul deja în procedură civilă, nu au îndeplinit cerința procedurală de a oferi o cale de atac adecvată.

Sergiu Scripnic și Maia Scripnic consideră că revizuirea deciziei instanței de recurs este necesară pentru ajustarea jurisprudenței naționale la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

La data de 06 iulie 2021, copia cererii de revizuire a fost expediată în adresa Spitalului Clinic Municipal nr. 2 și a lui Pavel Lașcu (f.d. 205, 207-209), cu înștiințarea despre depunerea referinței, însă, intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv.

În conformitate cu art. 450 lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii sau deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art.449 lit. h).

Deci, din coroborarea dispozițiilor art. 449 lit. h) și ale art. 450 lit. f) din Codul de procedură civilă rezultă că, cererea de revizuire se depune în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii Curții Europene a Drepturilor Omului, prin care s-a constatat o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale.

Pornind de la aceste cerințe, se constată că hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului în cauza Scripnic împotriva Republicii Moldova, prin care a fost constatată încălcarea art. 2 din Convenție, a fost pronunțată la 13 aprilie 2021, iar cererea de revizuire a fost depusă la 26 mai 2021.

Reieșind din cele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, la depunerea cererii de revizuire în temeiul art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, Sergiu Scripnic și Maia Scripnic au respectat prevederile art. 450 lit. f) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 452 alin. (1¹) din Codul de procedură civilă, dacă examinarea cererii de revizuire este de competența Curții Supreme de Justiție sau a instanței de apel, ședințele se desfășoară fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire urmează a fi admisă, cu casarea deciziei instanței de recurs și reținerea cauzei în instanța de recurs pentru rejudecarea recursului, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite unul din următoarele acte de dispoziție: încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârilor sau deciziei supuse revizuirii.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art. 447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art. 449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Revizuirea este o cale de atac extraordinară pusă de lege la dispoziția persoanelor interesate. Aceasta nu presupune rejudecarea cauzei în mod implicit, ci doar ca efect al admiterii cererii de revizuire, ceea ce prezumă existența temeiurilor în acest sens. De altfel, poate avea loc o ingerință asupra securității raportului juridic.

Totodată, revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare, prin intermediul căreia se poate obține anularea unei hotărâri judecătorești irevocabile și reînnoirea judecării în cazurile expres determinate de lege, iar, retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

Din materialele dosarului rezultă că, la 26 mai 2021 Sergiu Scripnic și Maia Scripnic au depus cerere de revizuire în baza art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, anexând în acest sens hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 13 aprilie 2021 în cauza Scripnic împotriva Republica Moldova (cererea nr. 6378/13), prin care Curtea a constatat încălcarea aspectului procedural al articolului 2 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În conformitate cu art. 449 lit. h) din Codul de procedură civilă, revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Prin aceste prevederi legiuitorul a instituit un mecanism pentru executarea hotărârilor pronunțate de instanța internațională, al căror caracter obligatoriu a fost recunoscut de către statul Republica Moldova.

Atunci când este investită cu examinarea unei cereri de revizuire, Curtea Supremă de Justiție trebuie să se limiteze la verificarea existenței condițiilor expres prevăzute de lege și să verifice în lumina legislației naționale și a concluziilor Curții Europene a Drepturilor Omului îndeplinirea condițiilor pentru aprobarea redeschiderii procesului.

Din norma citată este evident că cerința legală – existența unei constatări a Curții Europene a Drepturilor Omului privind încălcarea unei drept sau a unei libertăți fundamentale a omului în cauza, a cărei act judecătoresc se solicită a fi revizuit, constituie drept temei de admitere a cererii de revizuire. Statuarea Curții Europene a

Drepturilor Omului cu privire la încălcarea unui drept sau a unei libertăți fundamentale a omului nu poate fi negată de instanța competentă să se pronunțe asupra revizuirii. Hotărârile și deciziile Curții Europene a Drepturilor Omului sunt obligatorii pentru toate statele membre ale Consiliului European.

Actele cauzei denotă faptul că la 25 mai 2010, Scripnic Maia și Scripnic Sergiu au depus cerere de chemare în judecată împotriva Spitalului Clinic Municipal nr. 2 și Pavel Lașcu cu privire la repararea prejudiciului material în sumă de 11 550 de lei și a prejudiciului moral în sumă de 2 000 000 lei, precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 27 octombrie 2011 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău, acțiunea a fost admisă parțial și s-a încasat de la Pavel Lașcu în beneficiul reclamantilor Maia Scripnic și Sergiu Scripnic suma de 60 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 7000 de lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia din 26 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Pavel Lașcu și a fost admis apelul declarat de Maia Scripnic și Sergiu Scripnic, reprezentați de avocatul Mocanu Serghei, a fost casată hotărârea din 27 octombrie 2011 a Judecătorei Rîșcani mun. Chișinău în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului material, fiind pronunțată în această parte o nouă hotărâre, prin care s-a încasat de la Pavel Lașcu în beneficiul lui Sergiu Scripnic și Maia Scripnic suma de 11 500 de lei cu titlu de prejudiciu material. În rest, hotărârea primei instanțe a fost menținută.

Prin decizia din 20 martie 2013 a Curții Supreme de Justiție, au fost respinse recursurile declarat de către Maia Scripnic și Sergiu Scripnic, reprezentați de avocatul Serghei Mocanu și de către Pavel Lașcu, fiind menținută decizia din 26 aprilie 2012 a Curții de Apel Chișinău.

La 13 aprilie 2021 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Scripnic împotriva Republica Moldova (cererea nr. 6378/13), prin care a concluzionat că, nu poate fi de acord cu poziția Guvernului potrivit căreia, pentru a satisface cerința epuizării căilor de atac interne cu privire la spital, reclamantii ar fi trebuit să depună o plângere penală explicită împotriva acelei instituții. Persoanele în cauză au depus o plângere la procuratură pentru a-i aduce în fața justiției pe cei responsabili de moartea fiicei lor și că nu a fost îndreptată anume împotriva medicului care a asistat nașterea sau împotriva spitalului. Autoritățile au fost cele care, după efectuarea diferitelor măsuri de investigație, au decis să-l tragă la răspundere doar pe medic.

Având în vedere obligația procedurală care decurge din articolul 2 al Convenției în domeniul sănătății, care impune Statelor să instituie un sistem judiciar eficient capabil, printre altele, să-i tragă la răspundere pe cei vinovați pentru faptele lor, Curtea a statuat că, din momentul în care reclamantii au inițiat proceduri penale pentru a denunța moartea fiicei lor, era de competența autorităților de anchetă să identifice și să judece persoanele, inclusiv juridice, ale căror răspundere penală ar putea fi angajată în conformitate cu legislația internă.

Prin urmare, Curtea nu vede niciun motiv pentru a considera că reclamantii au acționat în mod necorespunzător în alegerea de a iniția o procedură civilă împotriva spitalului, în absența unei culpe penale constatate din partea acestuia. Având în vedere dispozițiile interne relevante din prezenta cauză și practica instanțelor civile, consideră că acțiunea lor civilă în partea împotriva spitalului, a avut șanse rezonabile de succes, cu condiția să aibă suficiente dovezi care să le susțină revendicările lor.

În aceste împrejurări, Curtea a respins excepția de neepuizare a căilor de atac interne formulată de Guvern.

Totodată, Curtea a observat că suma acordată pentru prejudiciul moral este semnificativ mai mică decât cea acordată în general de cazurile moldovenești în care constată o încălcare a aspectului procedural al articolului 2 al Convenției. Desigur, instanțele naționale au indicat că au luat în considerare nivelul de trai al țării. Cu toate acestea, Curtea acordă o atenție deosebită faptului că despăgubirea morală acordată de instanțele moldovenești într-un alt caz care implică răspunderea civilă în caz de deces, este considerabil mai mare decât cea acordată în prezenta cauză.

În aceste circumstanțe, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a concluzionat că procedura civilă inițiată de reclamantii nu a îndeplinit cerința procedurală de a le oferi o cale de atac adecvată.

Prin urmare, Curtea a constatat că, a existat o încălcare a aspectului procedural al art. 2 din Convenție.

În această ordine de idei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă faptul că, o hotărâre judecătorească, în care se constată o încălcare a drepturilor fundamentale a persoanei, garantate de Constituție și de Convenție, obligă instanța supremă să înlăture acea încălcare și să repare consecințele astfel încât să restabilească atât cât e posibil situația existentă înaintea încălcării.

În conformitate cu art. 453 alin. (6) din Codul de procedură civilă, în cazul în care o hotărâre examinată anterior în apel și în recurs a fost supusă revizuirii, cauza se trimite, după admiterea cererii de revizuire, la rejudecare.

În contextul celor expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție conchide oportunitatea reexaminării cauzei în ordine de recurs întru verificarea în detaliu a pretențiilor formulate în cererea de chemare în judecată prin prisma probelor administrate, dând apreciere acestora în coroborare cu prevederile legislației naționale, cât și a celei internaționale.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite cererea de revizuire, de a casa decizia instanței de recurs și de a reține cauza în instanța de recurs pentru rejudecarea recursului.

În conformitate cu art. 270 și 453 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se admite cererea de revizuire depusă de către Sergiu Scripnic și Maia Scripnic.

Se casează decizia din 20 martie 2013 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Maia Scripnic și Sergiu Scripnic împotriva Spitalului Clinic Municipal nr. 2 și Pavel Lașcu cu privire la repararea prejudiciului material și moral și se reține cauza în procedura Curții Supreme de Justiție pentru rejudecarea recursului.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecătorii

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic